

УДК 378[81'243]

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/59-3-47>**Оксана ЦИМБАЛИСТА,***orcid.org/0000-0003-4895-472X**кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної філології та перекладу
Київського національного торговельно-економічного університету
(Київ, Україна) o.tsymbalysta@knute.edu.ua***Оксана КРИВЕНКО,***orcid.org/0000-0003-2359-9434**старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу
Київського національного торговельно-економічного університету
(Київ, Україна) v.svatko@gmail.com*

ДІДЖИТАЛІЗЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття стосується значення ролі діджиталізації у процесі опанування англійської мови. У наш час цифрові технології існують у невід'ємній частині з фінансовими, соціальними, гуманітарними та іншими технологіями, що задовольняє розвиток людства, але водночас вимагає нового підходу до освітнього середовища. Формування інформаційного суспільства, як необхідної умови забезпечення конкурентоспроможності майбутнього фахівця із знанням англійської мови, вимагає активного використання діджиталізації, як провідного фактору в інноваційному розвитку людства. Мета статті – визначити роль та значення явища діджиталізації під час опанування англійської мови у закладах вищої світи та окреслити місце діджиталізованого підходу до оцінювання якості засвоєння матеріалу. У процесі вивчення іноземних мов особливе місце посідає мотиваційна сфера, що реалізується через пізнавальну та інтелектуальну потреби. Вважаємо, що вирішити питання мотивації у процесі вивчення іноземної мови сьогодні у закладі вищої освіти можливо з допомогою діджиталізації. Діджиталізація – це процес активного використання цифрових технологій, що сприяє засвоєнню навчального матеріалу, розвитку особистості та формування відповідних компетенцій, як необхідної складової у цифровому світі. До найпоширеніших цифрових технічних засобів належать інтерактивна дошка, мультимедійний проектор, акустична система, інтерактивна панель, 3-D окуляри та смартфон. Ресурси освітніх інтерактивних платформ з вивчення іноземних мов можуть бути як основним джерелом, так і доповнювати навчально-методичні матеріали. Діджиталізація допомагає застосовувати цифрові технології та інструменти навчання іноземних мов відповідно до цілей та завдань, формування іншомовної комунікативної компетентності; планувати та організовувати освітній процес з урахуванням психолого-фізіологічних особливостей, дотримуючись загальнодидактичних та методичних принципів, методів та прийомів навчання; здійснювати різні види контролю та оцінювання; розвивати навички колаборації з колегами; забезпечувати безперервність процесу навчання. Лише розумне використання діджиталізації із врахуванням усіх позитивних та негативних сторін сприятиме реалізації мети щодо ефективного опанування англійської мови студентами закладів вищої освіти.

Ключові слова: діджиталізація, освіта, англійська мова, студент, заклад вищої освіти.

Oksana TSYMBALYSTA,

orcid.org/0000-0003-4895-472X

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor;
Associate Professor at the Department of Foreign Philology and Translation
Kyiv National University of Trade and Economics
(Kyiv, Ukraine) o.tsymbalysta@knute.edu.ua*

Oksana KRYVENKO,

orcid.org/0000-0003-2359-9434

*Senior Lecturer at the Department of Foreign Philology and Translation
Kyiv National University of Trade and Economics
(Kyiv, Ukraine) v.svatko@gmail.com*

DIGITALIZATION AS A TOOL FOR LEARNING ENGLISH IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION

The article deals with the significance of the role of digitalization in the process of learning English. Nowadays, digital technologies exist as an integral part with financial, social, humanitarian and other technologies to satisfy the development of humanity, but at the same time requires a new approach to the educational environment. The formation of an information society, as a necessary condition for ensuring the competitiveness of a future specialist with knowledge of English, requires the active use of digitalization as a leading factor in the innovative development of humanity. The purpose of the article is to determine the role and significance of digitalization for learning English in higher education institutions, and to outline the place of the digitized approach to assessing the quality of material acquisition. In learning foreign languages, a special place is occupied by the motivational sphere, which is realized through cognitive and intellectual needs. Solving the issue of motivation in learning a foreign language today in a higher education institution is possible with the help of digitalization. Digitalization is a process of active use of digital technologies, which contributes to the assimilation of educational material, the development of personality and the formation of relevant competencies as a necessary component in the digital world. The most common digital technology tools include an interactive whiteboard, a multimedia projector, a speaker system, an interactive panel, 3-D glasses, and a smart phone. The resources of educational interactive platforms for learning foreign languages can be the important source and complement educational and methodological materials. Digitalization helps to apply digital technologies and foreign language learning tools in accordance with goals and objectives, formation of foreign language communicative competence; to plan and organize the educational process taking into account psychological features, observing general didactic and methodical principles and methods of learning; carry out various types of control and evaluation; develop collaboration skills with colleagues; to ensure the continuity of the learning process. Only the intelligent use of digitalization, taking into account all the positive and negative sides, will contribute to the realization of the goal in effective mastering of the English language by students of higher education institutions.

Key words: digitalization, education, English language, student, higher education institution.

Постановка проблеми. Наш час – це час цифрових технологій, які проникли у всі сфери діяльності та життя людини. Вони використовуються як в роботі, так і для дозвілля. Цифрові технології розвиваються настільки швидко, що те, що є актуальним сьогодні, завтра може бути вже застарілим. У наш час цифрові технології існують у невід’ємній частині з фінансовими, соціальними, гуманітарними та іншими технологіями, що задовольняє розвиток людства, але водночас вимагає нового підходу до освітнього середовища. Діджиталізація змінює середовище освіти в закладах вищої освіти, вимагаючи постійного розвитку та вдосконалення. Формування інформаційного суспільства, як необхідної умови забезпечення конкурентоспроможності майбутнього фахівця із знанням англійської мови, вимагає активного використання діджиталізації, як провідного фактору в інноваційного розвитку людства.

Аналіз досліджень. Сьогодні ті чи інші питання діджиталізації освітнього процесу та пов’язані з нею проблеми вивчають багато науковців. Так, значенням безперервної світи займалися В. Андрущенко, О. Головка, С. Гримблат, С. Клепка, М. Лукашевич; виклики діджиталізації для закладів вищої освіти досліджував І. Варжанський; явище діджиталізації закладів освіти як ефективну модель управління якістю надання освітніх послуг вивчали А. Малахов та О. Хмельна. До питань мобільного навчання зверталися Н. Гончарова, Р. Гуревич, А. Дробін, І. Мазурок, Н. Рашевська, В. Сіпій, Г. Скрипка та інші. А. Добринін, В. Курепін, В. Синяков, І. Фрумін, Л. Таїрова, М. Добрякова, О. Горицька, О. Горлова та інші свої праці присвятили аналізу деяких аспектів та особливостей використання інтерактивних платформ у вивченні іноземних мов. Однак питанню ролі та значення

використання засобів діджиталізації на заняттях з вивчення англійської мови у закладах вищої світи приділено недостатньо уваги, що зумовлює актуальність нашого дослідження.

Мета статті – визначити роль та значення явища діджиталізації під час опанування англійської мови у закладах вищої світи та окреслити місце діджиталізованого підходу до оцінювання якості засвоєння матеріалу. Предмет – особливості діджиталізованого опанування іноземної мови, зокрема, англійської. Об'єкт – процес діджиталізації на заняттях з вивчення англійської мови у закладах вищої світи.

Методи дослідження: порівняльний аналіз дозволив зробити теоретичний аналіз, синтез, узагальнення та систематизацію наукових джерел; структурно-системний аналіз форм, методів і засобів навчання дав можливість систематизувати та узагальнити зібраний практичний матеріал.

Виклад основного матеріалу. У 2008 р. Міністерством освіти і науки України було представлено основні принципи розвитку вищої освіти в країні, реалізація яких сприятиме максимальній мобілізації можливостей та здібностей кожної людини, що дасть змогу вирішити соціальну та економічну проблеми освіти. У контексті неперервного навчання людський капітал визначається як сукупність людських якостей та навичок, заснованих на концепціях здоров'я, природних здібностей, професіоналізму та мобільності. Кожен член суспільства повинен бути оптимально пристосований до професійної діяльності шляхом максимального використання індивідуальних здібностей. Для досягнення цієї мети важливо інвестувати у вищу освіту та навчання людей, а також пришвидшити вирішення фундаментального завдання модернізації національної системи освіти, щоб кожен міг отримати нові знання, навички та компетенції, необхідні в процесі навчання впродовж життя. Особливо це важливо у світлі швидкого розвитку та змін в інформаційному суспільстві (Волкова, Вороніна, 2021: 49).

Оволодіння іноземною мовою і розвиток інтелектуальної сфери це єдиний процес через пошук відповідей і рішень, визначення понять, формулювання суджень та узагальнень.

Складовими розвитку інтелектуальної сфери студентів засобами іноземної мови є: розвиток мовної та мисленнєвої діяльності, загальних методів мислення, мовленнєвих навичок, пізнавальних умінь і процесів, активізація механізмів самостійної інтелектуальної діяльності (Желясков, 2021: 15).

У процесі вивченні іноземних мов особливе місце посідає мотиваційна сфера, що реалізується через пізнавальну (студенти розширюють свої професійні знання і кругозір) та інтелектуальну (студенти отримують нові знання) потреби.

Мотивація є умовою для будь-якої людської діяльності та одним з основних чинників успішного навчання іноземної мови. Хочемо зазначити, що мотивація вивчення іноземної мови виникає не до початку спеціально організованої навчальної діяльності, а в процесі діяльності, якщо вона є цікавою, а студенти і учні – активними й ініціативними в цій діяльності. До того ж основним завданням навчання іноземної мови є формування комунікативної компетенції у суб'єктів навчання, без якої неможливо досягти високого рівня міжкультурного спілкування. Спілкування, в свою чергу, є діяльністю, яка мотивує до обміну інформацією, досвідом, знаннями, навичками, результатами навчання. Можна зробити висновок, що кожен етап навчання підсилюється мотивацією, яка дає можливість отримати задоволення від самої навчальної діяльності, успішно досягти поставлених цілей і оцінити результати (Лузанова, 2021: 47).

Щоб підтримати мотивацію навчання, потрібно: створити «атмосферу причетності», яка буде стимулювати ініціативу учня, почуття відповідальності, підтримувати увагу та інтерес до іноземної мови; опрацьовувати цікаву інформацію, яка б відповідала потребам учнів/ студентів і мала б комунікативну цінність; моделювати проблемні ситуації, які вимагають розв'язання, використовуючи вже самостійно опрацьований мовний матеріал; стимулювати, спонукати, заохочувати суб'єктів навчання до пошуку інформації, джерел, які знаходяться поза межами навчання; створювати проблемні ситуації, які викликають бажання зрозуміти, з'ясувати, дізнатися нове, невідоме; створювати постійну підтримку та зворотній зв'язок між тим, хто навчає, і тим, кого навчають та ситуації позитивного емоційного переживання від результатів навчання (Лузанова, 2021: 49).

Вважаємо, що вирішити питання мотивації у процесі вивченні іноземної мови сьогодні у закладі вищої освіти вирішує явище діджиталізації.

Діджиталізація або цифрова трансформація – це зміни, пов'язані із імплементацією цифрових технологій (обладнанням фізичних об'єктів електронно-цифровими датчиками, пристроями, системами та забезпеченням електронно-комунікаційного обміну між ними), що стосуються будь-якої сфери життєдіяльності, мають на меті її

модернізацію та оптимізацію, утворюють кіберфізичний простір (Малахов, Хмельна, 2021: 399).

Діджиталізація стає головним трендом сучасності та радикальним чином перетворює сутнісні характеристики процесів усіх сфер суспільного життя. Сьогодні вже неможливо закладу освіти залишатися осторонь цифрової трансформації. Новітні технології стали невід'ємною частиною нашого повсякденного буття (Бербенюк, 2019).

Діджиталізація являє собою усвідомлений підхід докорінного перетворення будь-яких процесів на основі використання цифрових технологій. Ефективність реалізації розвитку сучасної особистості передбачає оновлення способів взаємодії з використанням можливостей цифрових технологій. Необхідно розуміти, що *цифрова трансформація* – не модне тимчасове явище. Це глобальна тенденція і максимальну вигоду від якої отримують освітні заклади, що повною мірою стануть лідерами в області перетворення освітнього процесу на основі використання цифрових тенденцій, зокрема, й в процесі освітньої партнерської взаємодії, яка на сьогодні не має нормативно-виконавчого інструментарію (Бербенюк, 2019).

Діджиталізація є однією з тих тенденцій, яка з великою часткою ймовірності проявиться в найближчі два десятиліття років і матиме найсильніший вплив (порівняно з іншими процесами) на реальність вищої освіти (Jaakkola, 2016). У нашій роботі діджиталізація визначається як це процес активного використання цифрових технологій, що сприяє засвоєнню навчального матеріалу, розвитку особистості та формування відповідних компетенцій, як необхідної складової у цифровому світі.

Зв'язок змін в університетах із загальною діджиталізацією суспільства та самого університету став загальноприйнятою ідеєю. Обговорюються різні компоненти діджиталізації університетів: 1) он-лайн-освіта, 2) електронні освітні ресурси, 3) електронний документообіг, 4) навчання за допомогою тренажерів, віртуальної реальності, 5) формування компетенцій, необхідних у цифровому світі (OECD, 2016: 115).

До найпоширеніших цифрових технічних засобів відносимо: інтерактивну дошку, мультимедійний проектор, акустичну систему, інтерактивну панель, 3-D окуляри, смартфон та інші. Варто згадати сучасний підхід BYOD (BringYourOwnDevices – «візьми свій власний пристрій») – це принцип активного використання власних смартфонів, ноутбуків, планшетів та інших цифрових пристроїв, що студенти можуть принести із собою. Усі цифрові засоби використо-

вуються з метою підвищення ефективності засвоєння здобувачами освіти знань, умінь, навичок.

Беззаперечна роль належить, звичайно, стартфону. Він є у кожного і коли йдеться про вивчення англійської мови, то він сприяє підвищенню інтересу вивчення мови; може бути використаний як для індивідуального навчання, так і для парної та групової роботи; має доступність до опанування знань безперервно; дає можливість піклуватися про навколишнє середовище (економічне використання паперу); забезпечує широке навчальне середовище та постійність зв'язку між усіма учасниками навчального процесу.

Для навчання англійської мови також можна використовувати популярні інтерактивні платформи. Ресурси освітніх інтерактивних платформ з вивчення іноземних мов можуть бути як основним джерелом, так і доповнювати навчально-методичні матеріали, що застосовуються в процесі вивчення іноземної мови з метою ефективно організації навчального процесу. Однак, на відміну від традиційних методик викладання іноземної мови, механізм роботи на освітніх інтерактивних платформах передбачає регулярний контроль діяльності здобувачів освіти (Ланських та ін., 2022: 18).

Масові відкриті онлайн-курси (МООС) – це сучасний освітній проєкт, інтерактивні платформи якого можуть одночасно використовуватися і як інструмент, і як цифрове середовище. На даний момент понад 48 мільйонів здобувачів освіти зареєстровано на найпопулярніших світових платформах МООС. МООС має на меті залучити здобувачів освіти до самостійного вивчення іноземної мови. Ця система забезпечує доступ до різноманітних лінгвістичних та інших мовних курсів он-лайн, інтерактивних платформ та забезпечує цифровізацію, зв'язок, різноманітність та інформативність навчального процесу (Ланських та ін., 2022: 18).

До масових відкритих онлайн-курсів можемо віднести: 1. Інструменти для створення мультимедійних презентацій (Genially, Video Puppet, Screencast-o-Matic та ін.). 2. Інструменти для створення інтерактивних вправ (Plickers, Quizizz, Learningapps та ін.). 3. Інструменти для створення тестів (OnlineTestPad, iLearn, Google Forms ін.). 4. Платформи для дистанційного навчання (Coursera, edX, FutureLearn, Udacity, Arzamas, General Assembly). 5. Інтерактивні платформи для вивчення іноземних мов: (Duolingo, LinguaLeo, LearnEnglish, BBC Learning English, Livemocha, Exam English, LyricsTraining, Bussu та ін.).

Масові відкриті он-лайн курси необхідно активно використовувати під час вивчення

іноземної мови, оскільки вони сприяють підвищенню якості навчального процесу за рахунок швидшого навчання та можливості вибору тих курсів чи інтерактивних платформ, які більше відповідають освітнім та науковим інтересам здобувачів освіти, а також їх особистим потребам, мотивам та професійним прагненням (Konnikova, 2019: 128–129).

Слід враховувати, що викладачам потрібна велика кількість часу на розробку електронного курсу. Після чого, робота не закінчується, а тільки починається, оскільки з моменту відкриття курсу викладач повинен щодня бути он-лайн для відповідей на питання на форумах курсу, перевірки робіт і активізації студентів. Створити ідеальний курс досить складно, оскільки для цього знадобитися час, апробація курсу, внесення коректив, рефлексія зі студентами. Крім того, викладач повинен бути ознайомлений з методичними рекомендаціями щодо розробки курсу, з чіткими вимогами щодо його наповнення та змісту. Інакше це може призвести до появи як «слабо наповнених» курсів, так і перевантажених. З одного боку, є технічна підтримка, яка займається навчанням викладачів роботі з програмним забезпеченням і його можливостями, а з іншого боку є викладачі, які можуть по-різному підійти до наповнення курсу (Поспелова, Коваленко, 2021: 33).

Система управління освітою розглядається як один з найкорисніших інструментів діджиталізації. Цифрові технології дозволяють проводити збір та статистичне оцінювання результатів навчання учнів та даних про успішність викладання, що умовно можна назвати академічною аналітикою. Завдяки їй, з'являються нові можливості, що виходять за межі традиційного навчання. Систематичний збір та аналіз накопичених даних робить освіту більш прозорою. Поглиблені знання про процеси викладання та навчання можуть сприяти покращенню якості викладання та умов навчання. Подальше використання складного аналізу даних може забезпечити динамічне та миттєве оцінювання рівня успішності навчання, що дозволить швидко реагувати на виникнення проблем (Малахов, Хмельна, 2021: 399).

Вважаємо, що використання продуктів діджиталізації допомагає:

- застосовувати цифрові технології та інструменти навчання іноземних мов відповідно до цілей та завдань, формування іншомовної комунікативної компетентності;
- планувати та організовувати освітній процес з урахуванням психолого-фізіологічних особливостей, дотримуючись загально-дидактичних та

методичних принципів, форм, активних методів та прийомів навчання;

- формувати навички практичного використання он-лайн ігор, лексичних та граматичних он-лайн тренажерів;
- реалізувати проєктну діяльність та розвивати навички письма;
- створювати власні дидактичні інструменти для освітнього процесу;
- здійснювати різні види контролю та оцінювання навчальних досягнень;
- розвивати навички колаборації з колегами для спільного здобуття знань;
- забезпечувати безперервність процесу опанування англійської мови навіть у випадках надзвичайних ситуацій (війна, карантин тощо).

Але і погоджуємося із думкою Т. Ромашко, що у якості основних ризиків діджиталізації освіти є:

- ризики використання не достатньо вивчених технологій, коли опанування здобувачами одних можливостей витісняє інші більш важливі можливості освіти й розвитку;
- ризики, пов'язані з втратою внаслідок використання електронних версій освітніх програм навичок письмової фіксації основних ідей пропонованого матеріалу, і, як наслідок, погіршення здатності до його запам'ятовування й переосмислення;
- ризики погіршення здатності сприймати більші обсяги інформації внаслідок «дайджестманії»;
- ризик розвитку в здобувачів так званої екранної залежності;
- ризики можливого скорочення розумових здібностей, які ряд фахівців інтерпретують як «розвиток цифрового слабоумства»;
- ризики витиснення живого спілкування як комунікації, яка в багатьох випадках має суттєво більшу релевантність як для здобувачів, так і для педагогів, ніж електронні технології навчання;
- ризики, пов'язані зі здоров'ям;
- загрози, створювані кіберзлочинністю;
- ризики системних збоїв (Ромашко, 2021: 20).

Лише розумне використання діджиталізації із врахуванням усіх позитивних та негативних сторін сприятиме реалізації мети щодо ефективного опанування англійської мови студентами закладів вищої освіти.

Також важливою умовою успішного використання діджиталізації в освітньому середовищі є професійна підготовка викладачів – кожен повинен мати інформаційно-комунікаційну грамотність, іти в ногу із розвитком технологій та активно використовувати на заняттях із вивчення

іноземної мови відповідно до потреб сучасного студента.

Висновки. Життя сучасної людини передбачає постійну потребу в здобутті знань. Однією з найважливіших у сучасному світі є цифрова компетентність, тобто впевнене, критичне та відповідальне використання цифрових технологій. Відповідно до потреб цифрового суспільства активно формуються різні програми та технології навчання, що застосовуються для різних форм комунікації. Діджиталізація у процесі опанування англійської мови забезпечує активне здо-

буття знань, творчість, активну соціальну інтеграцію, але водночас вимагає критичного підходу до активного використання. Цифрові технології сприяють поліпшенню здатності висловлювати судження і діяти в межах професійної компетенції, що сприятиме самореалізації у суспільному житті. Перспектива подальших досліджень передбачає детальне вивчення та характеристика інтерактивних платформ з вивчення англійської мови, що можуть стати невід'ємною частиною для реалізації мети опанування іноземної мови у закладі вищої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бербенюк І. О. «Діджиталізація освіти – компетенції XXI століття». 2019. URL: <https://vseosvita.ua/library/didzitalizacia-osviti-kompetencii-hhi-stolitta-172970.html>
2. Волкова С. Г., Вороніна Г. Р. Онлайн-навчання іноземних мов у контексті навчання впродовж життя. *Інноваційна педагогіка*. 2021, № 36. С. 48–51.
3. Желясков В. Психолого-педагогічний підхід до проблеми розвитку особистості засобами іноземної мови. *Актуальні проблеми навчання іноземних мов в умовах дистанційної освіти*: збірник наукових праць. Ізмаїл, 2021. С. 14–16.
4. Ланських О. Б., Дернова Т. А., Рябцева І. А. Роль інтерактивних платформ у вивченні іноземних мов. *Інноваційна педагогіка*. 2022, № 44, т. 2. С. 18–23.
5. Лузанова Л. Мотивація як основний чинник підвищення ефективності навчання іноземних мов у форматі blended learning. *Актуальні проблеми навчання іноземних мов в умовах дистанційної освіти*: збірник наукових праць. Ізмаїл, 2021. С. 46–49.
6. Малахов А. А., Хмельна О. Діджиталізація закладу освіти як ефективна модель управління якістю надання освітніх послуг. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2021, № 10. С. 396–409.
7. Поспелова Г. Д., Коваленко Н. П. Проблеми підготовки фахівців із захисту рослин в умовах діджиталізації. *Модернізація освітньої діяльності та проблеми управління якістю підготовки фахівців в умовах діджиталізації*: матеріали 52-ї науково-методичної конференції викладачів і аспірантів. Полтава, 2021. С. 33–34.
8. Ромашко Т. П. Діджиталізація освіти : переваги та ризики впровадження. *Модернізація освітньої діяльності та проблеми управління якістю підготовки фахівців в умовах діджиталізації*: матеріали 52-ї науково-методичної конференції викладачів і аспірантів. Полтава, 2021. С. 18–21.
9. Duolingo: додаток для вивчення англійської мови. URL: <https://uk.duolingo.com/>.
10. Jaakkola H., Aramo-Immonen H., Henno J. and Mäkelä J., «The digitalization push in universities», 2016. *39th International Convention on Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics (MIPRO)*, Opatija. 2016. pp. 1025–1031.
11. Ikonnikova M., Komochkova O. Modern online platforms and digital technologies in teaching linguistics in the US higher education practice. *Information Technologies and Learning Tools*. 2019. Vol. 73, Iss. 5, pp. 125–134.
12. OECD. Trends Shaping Education 2016. Paris, OECD Publishing, 2016. URL : http://dx.doi.org/10.1787/trends_educ2016-en

REFERENCES

1. Berbeniuk, I. O. (2019). "Didzhytalizatsiia osvity – kompetentsii XXI stolittia" ["Digitalization of education – competence of the 21st century"]. URL: <https://vseosvita.ua/library/didzitalizacia-osviti-kompetencii-hhi-stolitta-172970.html> [in Ukrainian].
2. Volkova, S. H. & Voronina, H. R. (2021). Onlain-navchannia inozemnykh mov u konteksti navchannia vprodovzh zhyttia [Online learning of foreign languages in the context of lifelong learning]. *Innovatsiina pedahohika*. № 36. Pp. 48–51 [in Ukrainian].
3. Zheliaskov, V. (2021). Psykholoho-pedahohichniy pidkhid do problemy rozvytku osobystosti zasobamy inozemnoi movy (Psychological-pedagogical approach to the problem of personality development by means of a foreign language). *Aktualni problemy navchannia inozemnykh mov v umovakh dystantsiinoi osvity*: zbirnyk naukovykh prats. Izmail, 2021. Pp. 14–16 [in Ukrainian].
4. Lanskykh, O. B., Dernova, T. A. & Riabtseva, I. A. (2022). Rol interaktyvnykh platform u vyvchenni inozemnykh mov [The role of interactive platforms in learning foreign languages]. *Innovatsiina pedahohika*. № 44, T. 2. Pp. 18–23 [in Ukrainian].
5. Luzanova, L. (2021). Motyvatsiia yak osnovnyi chynnyk pidvyshchennia efektyvnosti navchannia inozemnykh mov u formati blended learning [Motivation as the main factor in increasing the effectiveness of foreign language learning in the blended learning format]. *Aktualni problemy navchannia inozemnykh mov v umovakh dystantsiinoi osvity*: zbirnyk naukovykh prats. Izmail. Pp. 46–49 [in Ukrainian].

6. Malakhov, A. A. & Khmelna, O. (2021). Didzhytalizatsiia zakladu osvity yak efektyvna model upravlinnia yakistiu nadання osvitnikh posluh [Digitization of the educational institution as an effective model of quality management of the provision of educational services]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Hraal nauky"*. № 10. Pp. 396–409 [in Ukrainian].
7. Pospelova, H. D. & Kovalenko, N.P. (2021). Problemy pidhotovky fakhivtsiv iz zakhystu roslyn v umovakh didzhytalizatsii [Problems of training specialists in plant protection in conditions of digitization]. *Modernizatsiia osvitnoi diialnosti ta problemy upravlinnia yakistiu pidhotovky fakhivtsiv v umovakh didzhytalizatsii: materialy 52-yi naukovo-metodychnoi konferentsii vykladachiv i aspirantiv*. Poltava. Pp. 33–34 [in Ukrainian].
8. Romashko, T. P. (2021). Didzhytylizatsiia osvity: perevahy ta ryzyky vprovadzhennia [Digitization of education: advantages and risks of implementation]. *Modernizatsiia osvitnoi diialnosti ta problemy upravlinnia yakistiu pidhotovky fakhivtsiv v umovakh didzhytalizatsii: materialy 52-yi naukovo-metodychnoi konferentsii vykladachiv i aspirantiv*. Poltava. Pp. 18–21 [in Ukrainian].
9. Duolingo: dodatok dlia vyvchennia anhliiskoi movy. URL: <https://uk.duolingo.com/> [in Ukrainian].
10. Jaakkola, H., Aramo-Immonen, H., Henno, J. & Mäkelä J. (2016). "The digitalization push in universities", 2016. *39th International Convention on Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics (MIPRO)*, Opatija. Pp. 1025–1031.
11. Ikonnikova, M. & Komochkova, O. (2019). Modern online platforms and digital technologies in teaching linguistics in the US higher education practice. *Information Technologies and Learning Tools*. Vol. 73, Iss. 5, Pp. 125–134
12. OECD. (2016). Trends Shaping Education 2016. OECD Publishing, Paris. URL : http://dx.doi.org/10.1787/trends_educ2016-en